

Edward Krause, Robert Pikuła, Andrzej Leszczewicz

Żary, woj. zielonogórskie. Stanowiska
3, 6, 7

Informator Archeologiczny : badania 21, 242

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ŻARY
woj. zielonogórskie
Stanowiska 3, 6, 7

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczna
Oddział w Poznaniu

Badania prowadził mgr Edward Krause /autor sprawozdania/ przy współpracy Roberta Pikuly i Andrzeja Leaszczewicza. Finansował WKZ w Zielonej Górze. Czwarty sezon badań, zamek /z końca XVII w./, pałac /z XVIII w./ oraz kopiec krajobrazowy /z XVIII w./ a pod nim grodziisko wczesnośredniowieczne /z VIII/IX - XI w./

Kontynuowano badania wykopaliskowe kompleksu zamkowo-pałcowego w Żarach. Główny nacisk prac położono na badania stanowisk 3 i 7. Celem badań na stanowisku 3 było rozstrzygnięcie, czy obecna "góra" krajobrazowa w parku XVIII-wiecznym kryje w sobie pozostałości grodziiska wczesnośredniowiecznego, którego istnienie tam podejrzewano bez materialnych dowodów. Wykopy na stanowisku 7 wytyczono wewnątrz pałacu Promnitzów przy elewacji wschodniej w celu rozpoznania układu i stopnia zachowania warstw i wyjaśnienie przyczyny załamania tej elewacji. Na stanowisku 6 dokończono badania wykopu ubiegłorocznego. Wykop 9 A-D wytyczono na stanowisku 3, miejscu gdzie podejrzewano, że zachowały się warstwy wczesnośredniowieczne, tj. na południowym stoku i u podstawy kopca. Powierzchnia wykopów wynosiła 50 m², a średnia głębokość 3,5 - 4 m.

W wykopach 9 A-C pod nawarstwieniami nowokitynymi odkryto pozostałości części zewnętrznej wału drewniano-ziemnego o konstrukcji skrzyniowej wzmocnionej kamieniami. Nie rozpoznano niestety szerzej konstrukcji wału ani też jego przebiegu, ponieważ warstwy wczesnośredniowieczne przykryte są grubym nakładem piasku i żwiru z XVIII w. oraz gruzu z XIX i XX w. Sam majdan grodziiska znajduje się pod kilkumetrowej grubości nasypem żwiru tworzącym kopiec krajobrazowy.

W wykopach 10 AB - 13 na stanowisku 7 odkryte pozostałości fundamentów średniowiecznych murów. Owe pozostałości były najprawdopodobniej przyczyną załamania elewacji skrzydła wschodniego pałacu. Łączyć je można z miastem średniowiecznym. Tak więc na rozebranych murach miasta zbudowano w XVIII w. pałac.

Ze źródeł ruchomych znaleziono ok. 5600 sztuk zabytków w tym ok. 3,7 tys. ułamków naczyń glinianych, 1,6 tys. kości zwierzęcych oraz 100 zabytków /gwoździe, 2 monety, sprzączki do pasa, fragmenty poroża ze śladami obróbki, pręśniki gliniane/. Z ceramiki ok. połowa to ułamki wczesnośredniowieczne z VIII/IX - XII w. z grodziiska. Pozostałe ułamki pochodzą głównie z XVIII i XIX w.

Rezultaty czterech sezonów badawczych są następujące: zlokalizowano grodziisko i osadę wczesnośredniowieczną, z którą można łączyć plemię i gród "Żara"; stwierdzono, że zamek późnośredniowieczny zbudowany był na surowym korzeniu; zamek zasadniczo nie posiadał podzamcza, przynajmniej w końcu XIII - XIV/XV w.; pałac XVIII-wieczny zbudowano przynajmniej w części na średniowiecznych konstrukcjach miejskich; pozyskano pokaźny zbiór ułamków naczyń /31,600 sztuk/ z różnych poziomów i układów stratygraficznych od wczesnego średniowiecza do czasów obecnych, który po opracowaniu, co nastąpi w 1990 r., może mieć bardzo ważne znaczenie dla dalszych badań na Dolnym Śląsku.

Zabytki i dokumentacje z badań znajdują się obecnie w Pracowni Archeologicznej PP PKZ O/Poznań.

Badania wykopaliskowe zakończono.